

Bijlage Ondersteuningsplan 2020-2024

Criteria voor de beoordeling van een toelaatbaarheids- verklaring

Criteria en procedure voor de plaatsing van leerlingen op speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor speciaal onderwijs

Een verplicht onderdeel van het ondersteuningsplan zoals omschreven in de WPO-artikel 18a., onder 8c zijn de criteria voor afgifte toelaatbaarheidsverklaringen. *Het ondersteuningsplan omvat in elk geval: de procedure en criteria voor de plaatsing van leerlingen op scholen voor speciaal basisonderwijs in het samenwerkingsverband en op scholen voor speciaal onderwijs en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs.* Het document is daarmee het uitgangspunt voor het gesprek van het AT-team en daarnaast een handvat voor de consultants passend onderwijs en de betrokken scholen.

Het samenwerkingsverband is zich ervan bewust dat er in de praktijk bijna altijd sprake is van een complexe samenhang van factoren, die maken dat de onderwijsbehoeften van een leerling de basisondersteuning van een basisschool (eventueel aangevuld met een arrangement) overstijgt.

De handelingsverlegenheid van een school dient inzichtelijk gemaakt te worden aan de hand van de, in het OPP, uitgewerkte onderwijsbehoeften van de leerling, aangevuld met de ondernomen acties van de school van herkomst. Dit alles is uitgangspunt voor het MDO.

We onderschrijven nogmaals dat het MDO het belangrijkste gremium is binnen de structuur van aanvragen van extra ondersteuning binnen Profi Pendi. We vinden het van belang de procedure aanvraag arrangementen en TLV zo in te richten dat de verantwoording van middelen maximaal plaats kan vinden, met daarbij een beperkte administratieve last en inspanning.

Bij Profi Pendi wordt Handelingsgericht gewerkt; dat houdt in, dat we de onderwijs- en ondersteuningsbehoeften van een leerling altijd als uitgangspunt nemen bij het bepalen van de te bieden ondersteuning.

Het, eerste, consulterende MDO is laagdrempelig, adviserend en preventief. Dit MDO is gericht op de hulpvraag/ ondersteuningsvraag, passende interventies (vergroten van het handelingsrepertoire van de school) vanuit het HGW. De school monitort de voortgang en vraagt, indien nodig, een vervolg MDO aan. Bij elk MDO sluit een consultant van Profi Pendi aan. Het MDO is gericht op het beantwoorden van de cruciale vraag: *“Wat heeft de leerkracht nodig om passend onderwijs te bieden op basis van de onderwijsbehoeften van het kind?”*

Vanuit de positieve kenmerken van een leerling zoeken we, in eventuele vervolg MDO's naar het meest passende aanbod bij de behoeften van een leerling. Daarbij is ruimte voor initiatieven zoals Onderwijs-zorgarrangementen. Door het MDO laagdrempelig en preventief in te zetten wordt de administratieve aanvraag TLV zoveel mogelijk een formaliteit. Voordat een leerling naar één van de speciale onderwijsvoorziening verwezen kan worden, moet de school van herkomst in het handelingsgericht deel van het OPP beschreven hebben welke ondersteuning met onderbouw en resultaat de school geboden heeft en aantonen dat de aangeboden extra ondersteuning niet toereikend was.

Ondersteuning binnen regulier onderwijs

Binnen Profi Pendi is de basisondersteuning voor reguliere scholen vastgesteld¹ in het Onddsteuningsplan. *(Instemming op de uitwerking van de basisondersteuning vindt plaats in het najaar van 2020.)* Alle onderwijsvormen kunnen in een aantal algemene onderwijsbehoeften in begeleiding en ondersteuning voorzien. Zo kunnen alle scholen bijvoorbeeld omgaan met verschillen en zijn zij in staat bij grote verschillen/leerachterstanden de einddoelen bij te stellen zodat de leerling deze kan behalen.

Speciaal (basis) onderwijs

Speciaal (basis)onderwijs begint waar het reguliere onderwijs niet meer of niet genoeg in de ondersteuningsbehoeften van leerlingen kan voorzien. Wanneer er bijvoorbeeld sprake is van een hardnekkig leer- of ontwikkelingsachterstand en leerlingen beperkte didactische voortgang ten opzichte van leeftijdgenoten en/of in relatie tot de eigen intellectuele capaciteiten maakt, kan dit een reden zijn om een leerling tijdelijk te verwijzen naar een vorm van speciaal onderwijs.

Naast deze didactische ondersteuningsbehoeften, biedt het speciaal (basis)onderwijs ook specifieke ondersteuning op verschillende pedagogische ondersteuningsbehoeften. Vaak is er bij de leerlingen sprake van integrale problematiek. De problemen doen zich dan thuis, op school en in de vrije tijd voor. Bij leerlingen die doorverwezen worden, kan er op de school van herkomst een sterk gebrek aan motivatie zichtbaar zijn en mogelijk sprake van structureel verzuim. Daarnaast zijn de leerlingen niet of in mindere mate in staat zelfstandig te plannen en te werken en er is sprake van faalangst en/of een negatief zelfbeeld. De leerling heeft daardoor behoefte aan een leerkracht die hem aanspreekt op zijn cognitieve mogelijkheden, die rekening houdt met zijn emotionele niveau en die voorspelbaar is in gedrag, houding en activiteiten-aanbod.

Het speciaal (basis) onderwijs biedt dan ook een lesaanbod dat concreet is en aansluit op het individuele leertempo en de belevingswereld van de leerling. Dit wordt vormgegeven in een leer- en ontwikkelomgeving waarin structuur en rust centraal staan.

Naast een aantal algemene richtlijnen zijn er per schoolsoort een aantal leerling kenmerken en vormen van ondersteuningsbehoeften aan te geven.

Hieronder wordt uitgewerkt welke richtlijnen specifiek van toepassing zijn voor de doorverwijzing van leerlingen naar de onderwijsvormen **speciaal basisonderwijs**, speciaal onderwijs **cluster 3** en **cluster 4**.

Scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) bieden onderwijs aan leerlingen met leer-, gedrags-, en/of opvoedingsproblemen, die het daardoor niet redden op een reguliere basisschool of zich hier niet optimaal kunnen ontwikkelen. Bij deze leerlingen is veelal sprake van een leerproblematiek of een leerstoornis, soms in combinatie met gedragsproblemen. Dit etaleert zich in problemen met leren en/ of in problemen in de omgang met anderen, zowel met andere leerlingen als het onderwijspersoneel. Scholen voor speciaal basisonderwijs hebben dezelfde kerndoelen als reguliere basisscholen, maar omdat het bij de leerlingen ontbreekt aan algemene leervoorwaarden, al dan niet in combinatie met concentratieproblemen en problemen in de informatieverwerking, krijgen zij verlengde leer-, denk- en/of verwerkingstijd of meer aandacht voor sociaal-emotionele ontwikkeling.

Het speciaal basisonderwijs biedt leerlingen hierin specialistische of intensieve onderwijsbegeleiding om zo de onderwijsdoelen te kunnen behalen. Leerlingen worden bijvoorbeeld minder geprikkeld door dat er kleinere klassen zijn, ze werken in een rustiger klaslokaal, ze leren onder begeleiding van deskundigen en met behulp van visuele ondersteuning. Daarnaast heeft het speiaal basisonderwijs meer mogelijkheden het onderwijs aan te passen aan de onderwijsbehoeften van de leerling.

¹ Instemming en akkoord Ondersteuningsplan 2020-2024: maart 2020

Tevens kunnen scholen voor speciaal basisonderwijs fysieke ondersteuning bieden wanneer er sprake is van een lichte lichamelijke beperking en/of ziekte.

Soms heeft een leerling niet genoeg aan deze ondersteuning en behoeven zij andere of intensievere ondersteuning dan dat een reguliere basisschool of een school voor speciaal basisonderwijs kan bieden. Een leerling kan dan verwezen worden naar het speciaal onderwijs (SO). We onderscheiden vier clusters binnen het speciaal onderwijs. Deze onderverdeling is er omdat leerlingen om verschillende redenen speciaal onderwijs nodig hebben. Die uiteenlopende omstandigheden vereisen een verschillende aanpak en onderwijs dat daarop aansluit. De verschillende clusters zijn ingedeeld op de problematiek en daaruit voortkomende onderwijsbehoeften van de leerling. Onder *cluster 1* vallen scholen voor blinde of slechtziende leerlingen. *Cluster 2* biedt onderwijs aan dove en slechthorende leerlingen en leerlingen met ernstige spraakmoeilijkheden en/of communicatieproblemen. Omdat cluster 1 en 2 niet onder het samenwerkingsverband vallen en wij voor deze schoolsoorten geen toelaatbaarheidsverklaringen afgeven, staan deze verder niet uitgewerkt in dit document. *Cluster 3* scholen richten zich met name op leerlingen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen, zeer moeilijk lerende leerlingen en langdurige zieke leerlingen. Daarnaast zijn er scholen die zich richten op leerlingen met ernstige gedragsproblemen en/of psychiatrische problemen.

Bij deze leerlingen ontbreekt het, vaak meer nog dan bij leerlingen in het speciaal basisonderwijs, aan algemene leervoorwaarden en is er sprake van ernstige sociale en/of emotionele problematiek

Leerlingen met een verstandelijke beperking of ernstige leerproblemen krijgen m.n. verlengde leer-, denk- en/of verwerkingstijd, en lessen die praktischer van aard zijn en meer gericht op het stimuleren van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de leerlingen. Voor deze groep leerlingen gelden niet de regulieren kerndoelen maar zijn aparte kerndoelen uitgewerkt.

Voor leerlingen met een meervoudige lichamelijke beperking wordt aangepast onderwijs geboden voor alle cognitieve niveaus. Op deze scholen wordt onderwijs geboden dat is afgestemd op het individuele leertempo. Er is daarnaast de mogelijkheid om tegemoet te komen aan de fysieke ondersteuningsbehoeften van leerlingen. Dit is ook het geval wanneer er sprake is van ondersteuningsbehoeften die ontstaan zijn vanuit een langdurige ziekte of een medische aandoening. Scholen kunnen ondersteuning bieden aan chronisch zieke leerlingen waarbij rekening gehouden wordt met de mate en ernst van de ziekte. Zo wordt de leerlingen onder andere geleerd om te gaan met hun ziekte door bijvoorbeeld een dag efficiënt en naar belastbaarheid in te delen.

Cluster 4 scholen richten zich op leerlingen met voornamelijk pedagogische vragen. Hier wordt onderwijs in een zeer rustige en prikkelarme omgeving aangeboden waarbij de structuur en het ritme aangepast worden aan de behoeften van de leerling.

Naast dat deze scholen onderwijs bieden aan leerlingen waarbij sprake is van hoogbegaafdheid en aan leerlingen waarbij er sprake is van ernstige sociale en/of emotionele problematiek, bieden zij ook een onderwijsplek aan leerlingen met (zeer) ernstige gedragsproblematiek of psychiatrische stoornissen met daaruit voortvloeiende leerproblematiek en dus het gevaar van leerachterstanden en/ of onderpresteren.

De school kan leerlingen ondersteuning bieden die specifiek bij deze complexe en meervoudige problematiek noodzakelijk is; denk aan het bieden van structuur en het leren omgaan met hun problemen. Omdat iedere leerling zijn eigen achtergrond en problemen heeft, wordt er in de basis gezorgd voor een veilige omgeving die gekenmerkt wordt door structuur, voorspelbaarheid en consequent handelen. Leerlingen worden voorbereid op een plek in de maatschappij door te werken aan zelfstandigheid, sociale redzaamheid en een realistische zelfbeeld.

Categorieën bekostiging

Wanneer op basis van de bovenstaande beschrijvingen voor een leerling een TLV S(B)O wordt aangevraagd bij Profi Pendi, geeft men aan voor welke bekostigingscategorie (laag, midden, hoog) de TLV wordt aangevraagd.

In het schema hieronder wordt een overzicht gegeven.

Categorie	Omschrijving
SBO	Leerlingen met extra onderwijsbehoeften ten opzichte van het regulier onderwijs, met een uitstroomniveau dat tenminste op het niveau van praktijkonderwijs als uitstroom ligt. De onderwijsbehoeften liggen op het gebied van leren en/ of sociaal-emotionele ontwikkeling en/of gedrag.
SO Laag	<ul style="list-style-type: none"> A. Zeer moeilijk lerende kinderen met een (matig) verstandelijke beperking. B. Leerlingen met zeer ernstige gedragsproblemen, ontwikkelingsproblemen of psychiatrische problemen. C. Langdurig zieke kinderen met een zeer geringe zelfredzaamheid. D. Ernstige problemen rondom gezondheid die de leerling belemmert in de schoolse ontwikkeling.
SO Midden	<ul style="list-style-type: none"> A. Lichamelijke beperking waarbij onderwijs en zorg zijn gekoppeld. B. Complexe ondersteuningsbehoeften op het gebied van leren én gedrag met, naast een verstandelijke beperking, complexe problematiek waardoor de sociaal-emotionele ontwikkeling en/of het leren intensieve ondersteuning vragen. C. Complexe ondersteuningsbehoefte op het gebied van gedrag en fysieke ondersteuning.
SO Hoog	<ul style="list-style-type: none"> A. Ernstig meervoudig beperkte leerlingen. B. Leerlingen met zeer complexe problematiek. C. De leerling heeft gedurende de hele dag verzorging nodig wat onderwijstijd aanzienlijk beperkt. D. Het leren richt zich op de dagelijkse vaardigheden.